

Amdo Dialect
Tibetan transcript:

དང་པོ་ཤི་དུས་ཞག་མ་གསུམ་ཚུ་ཚོད་ལ་སྐྱ་མ་འཕོ་འདེབས་ཟེར་རྒྱ་ཞིག་ཡོད་ཅིང། སོ་བུ་འདེབས་བདག་ཞིག། སོ་བུ་འདེབས་
བདག་སོ་སེད་ཟེར་ན་ ད་ཅེས་དེ་ནི་ ལྷ་མ་ཚང་ལྷན་ ད་གཅིག་རང་གི་སྐུ་ལྷ་གི་ཕྱོགས་ན་ཅི་ཞིག་ཡོད་ན་སྐྱ་མ་དང་པོ་
ཡོད་ས་ལུས་པ་ཡོད་ས་ ཚང་མ་ལང་མའི་ཅིག་ཅི་སྐྱ་པོ་ད། ད་སྐྱ་མ་འདྲིའི་ད་སོ་བུ་ཞིག་འདེབས་ན་ཤི་བོ་ལ་སུན་ཐོག་
ཡོད་སེམས་ཐག་ཡིན་བསམ་བསམ་གི་རང་གི་ཡིད་ཚེས་ས་གི་སྐྱ་མ་སྐུ་ཡོད་ན་དེ་དུ་བོ་མཐའ་ན་གསུམ་ཙམ་ཞིག་དེ་སྐོས་ད་ན་
ཞག་མ་རེ་རེའི་ཐོག་གི་ད་ཅེས་ད་ན་ལྷ་མ་རེ་ཞག་མ་རེ་རེ་སྐྱ་མ་རེ་ ཞག་མ་གསུམ་གི་ཚོ་ལ་སྐྱ་མ་གསུམ་མི་རེག་ཁ་མེད་ཡིན་
ནི་རེད། སོ་བུ་ཟེར་རྒྱ་བོ་འདེབས་ནི་རེད། ད་སོ་བུ་འདེབས་དུས་དེ་སྐོས་ད་ དེ་སར་ཚེར་ཤི་བོ་ལས་དག་མི་དག་རེད། གཉིས་
ན་འབྲེལ་བ་ཡོད་མེད་ ལྷ་བ་ལ་དེ་མེས་ཚེས་དང་འཇིག་རྟེན་ཟེར་ཟེར་གི་འབྲེལ་བ་ཡོད་མེད་གི་དོན་དག་རེད། ད་དེ་མེས་
ཡོད་ནི་ཞིག་ཡིན་ན་ ལུས་གང་གི་ཡིན་ན་དེ་མེ་ཡོད་ས་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་སར་ཚེར་འདྲེན་འགོ་ནི་རེད། ད་འདྲེན་གང་ལ་
འདྲེན་རེད་ཟེར་ན་ དེ་འདྲེན་ད་ན་རང་རང་སོ་སོ་སྐོར་གི་ད་གཅིག་ཚེས་གི་འབྲེལ་བ་གང་ལ་ཡོད་ན་གཙོ་བོ་སངས་རྒྱས་འོང་
དཔག་མེད་གི་ཕྱགས་ཁ་ཕྱམས་རྒྱ་གི་ ལུས་ཕྱོགས་བདེ་བ་ཅན་ལ་སྐྱེས་རྒྱུད་གི་དེ་སྐོས་ད་སོ་བུ་འདེབས་རྒྱ་དེ་དུ་རེད། དེ་
འདྲའི་འདྲེབས་འགོ་ནི་ཞིག་ཡིན་ནི་རེད། དེ་འདྲེན་ཕྱབ་ནི་ཞིག་ཡིན་རེད། དེ་གལ་སྲིད་དེ་ལ་འདྲེན་མ་ཕྱབ་སོང་ན་རང་གི་
སྐོར་གི་ཚེས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གང་ལ་ཡོད་ན་ ཞིང་ཁམས་གང་ཡིན་ན་ དེ་དེ་སྐོས་ད་ན་དེ་མེས་འདྲེན་བདག་ཞིག་ཡིན་ནི་རེད།
སྐྱ་མའི་དེ་ དེ་རང་གི་དད་པ། གཙོ་བོ་རང་གི་ནང་གྲུས་ནང་གི་དད་པ་ཡིན་ཟེར་ཁོ་རེད། ཤི་བོ་རང་གི་དད་པ་ཡོད་སེའི་སྐྱ་
མ། སྐོར་མ་ཁོ་གསོན་སོ་ཡིན་པའི་ཐད་སོ་(སྐབས་)ཡིན་ན་དད་པ་ཅན། དུགས་གནང་ཅན། དེ་ནས་སྐྱ་མ་ཞིག་མངག་ན་དེར་
འབྲེལ་བ་ཡོད་ས། དེ་སྐོས་ད་ན་ མཐའ་ན་ཁབ་དང་སྐྱུ་བ་ཡན་ཚོད་གི་འབྲེལ་བ་ཞིག་མེད་ན་དགའ་མོ་ཡིན་ཟེར་ཁོ་ནི་
རེད། འདྲེན་བདག་དེ། འབྲེལ་བ་ཡོད་ས་དེ་མེས་ཞིག་དགོས་ནི་རེད། ད་གལ་སྲིད་དེ་ནི་འབྲེལ་བ་ཡོད་ན། ཁོ་གི་དད་པ་མེད།
ད་འདྲི་སྐྱ་མ་ཡིན་བསམ་བསམ་མེད། འདྲིའི་ང་ལ་སུན་ཐོག་བསམ་བསམ་གི་ དེ་མེས་གི་དེ་སྐོས་ད་ན་བསམ་སྐོས་མེད་སོང་ན་
དེ་ཕྱབ་ནི་མ་རེད་ཟེར་ཁོ་རེད། དེ་ཤི་བོ་ལ་འདྲེན་ཕྱབ་ནི་མ་རེད། བཙ་ཐོག་ནི་མ་རེད་ཟེར་རེད། ད་དེ་མེས་གི་སོ་བུ་འདེབས་
ནི་རེད། དེ་སོ་ཕྱོགས་སོ་ཞིག་ རྒྱ་ཚོན་ཞིག་ སྐོས་གཙང་ཞིག་ དེ་ས་མ་ཡིན་ན་འདྲ་བུ་རྒྱུད་ཡིན་ན་འདྲ་ དེ་མི་ཤི་བོ་ལ་ཚེས་
ལག་སོ་སྐྱབ་བདག་ཞིག་ཡིན་ན། དེ་སོ་འདེབས་མང་སོ་དེ་སྐོས་ད་ན་ ལུ་ཚོད་ཡེས་ན་ བཟུ་ཁ་ཉི་ཤུ་ ཅི་རེགས་ན་དེ་སྐོས་ད་
ན་དེ་སེམ་ཡེས་ནི་རེད། དེ་སེར་མི་མང་སོའི་དེ་སྐོས་ད་ན་སོ་རྒྱུག་ཟེར་ནི་རེད། ཚང་མའི་སོ་ལོང་མཉམ་དུ་འདོན་ནས་དེ་སྐྱ་
མ་གཅིག་གི་གཙོ་བོ་ཡེས། འདོན་ནས་དེ་མེས་ཡེས་རྒྱ་ཡོད་ནི་རེད། དེ་དེ་སེམ་ཡེས་ནི་རེད། དེ་ཉི་མ་གསུམ་གི་ཚུ་ཚོད་ལ་
ནམ་པའི་སོ་བུ་འདེབས་རྒྱའི་དོན་དག་རེད། ཞོར་དུ་ཞེ་དགུ་ཟེར་རྒྱ་བ་ཕར་གི་འདྲེན་ནི་རེད། འདོན་ནི་རེད། ཚེས་ག་ཟེར་རྒྱ་
བོ། དེ་སོས་གོ་ལ་ཟེར་རྒྱ་བོ་དེ་སྐོས་ད་ཞི་ཁྲོས་དམ་པ་རེགས་བརྒྱ་ཟེར་གྲོས་ དེ་སེས་ད་ནི་ཟེར་རྒྱུས་གི་གཙོ་བོ་ཞི་ཁྲོས་དམ་པ་
རེགས་བརྒྱའི་གཙོ་ཡེས་ནི་རེད། སྐར་སྐང་གཉེན་སྐོར་སྐར་མ་སྐང་བ་ཟེར་རྒྱ་བོའི་ཞི་ཁྲོས་ད་སེས་ད་ནི་ དེའི་ཐོས་གོ་ལ་དེ་
གཙོ་ཡེས་ནི་རེད། དེ་དེ་མིན་ནི་ད་གཉེན་སྐོར་ཚེས་རྒྱལ་སྐང་བ་ཟེར་རྒྱ་ཞིག་ཡོད་ནི་རེད། དེ་མེས་དེ་སྐོས་ད་ནི་ཞི་ཁྲོས་ ད་
ཞེ་དགུ་དེ་འདྲའི་དེད་བདག་ཡང་ཡོད་ནི་རེད། དེ་མིན་ནས་ད་ན་ཁ་ཁ་གི་ད་ཡང་གཉེན་སྐོར་ཁ་ཁ་གི་དེ་སེམ་ཡེས་ནས་ དེ་
ན་པས་ཐོས་གོ་ལ་ ཐོས་གོ་ལ་ཅི་ཞིག་རེད་ཟེར་ན་ད་ཞི་བ་བཞི་བཟུ་རྒྱ་གཉིས་ ཁྱི་གཏོང་དུག་རྒྱ་ཐམ་པ་རང་རང་སོ་སོའི་ལས་
ཁམས་ལ་མའི་ལས་ཁམས་ལ་ཚང་གསུངས་ཁོ་ནི་རེད། ད་དང་པོ་ རང་གི་མི་ཤེས་ནི་རེད་མ་གཏོགས་ ད་དེ་སྐོས་ད་ནི་

སྒྲིབ་ཁའི་ནང་ན་ཞི་བ་བཞི་བཅུ་ཚུ་གཉིས་ཡོད་ཟེར་ཁོ་ནི་རེད། སྒྲིབ་གི་ཐད་ཀ་ན་ཚུ་མང་པོ་ཡོད་ནི་རེད་མོ། ཚུ་མང་པོའི་
 རང་ན་ཞི་བ་བཞི་བཅུ་ཚུ་གཉིས་དང་པོ་ནས་དེ་ན་གནས་ནི་རེད་ཟེར་རེད། བྲི་གདོང་དུག་ཅུ་ཐམ་པ་ཟེར་ནས་ཁྲོ་བོ་དག་
 དག་ཡིན་ནི་རེད། དེ་ཚང་མ་སྐད་པའི་ཚའི་ནང་ན་ཡོད་ཟེར་ཁོ་ནི་རེད། མགོའི་སྐད་པའི་ཚའི་ནང་ན་ཡོད་ཟེར་ཁོ་ནི་རེད།
 མགོའི་སྐད་པའི་ཚུ་ཡི་ནང་ན། དེ་རང་རང་སོ་སོ་ཡ་ཚུར་ཤར་ཡོད་ཁོ་ནི་རེད་ཟེར་རེད། ད་ཤི་ཡོད་དུས། དེ་ཞི་བ་ཞི་བ་
 ཡིས་ཤར་ཡོད་ཁོ་ནི་རེད། ཞི་བ་ཡིན་ནེ་ངོ་མ་ཤེས་ དེ་སྣ་ཡིན་ནེ་བོ་དང་རང་གི་ལས་ན་ཡོད་ནེ་བོ་དེ་འདྲ་ཤེས་བཞག་ན་
 དུ་མ་ཐག་དུ་སྐད་གཅིག་མ་ཞེག་ལ་རང་གོ་ལ་འགོ་ནི་རེད་ཟེར་ནི་རེད། དེ་ཕྱོས་... བར་དོའི་འཇིགས་སྐྱེད་དགོས་ནི་མ་རེད།
 ལྷུ་བ་རིགས་དུག་ལ་འགོ་དགོས་ནི་མ་རེད། ཨོ་ད་ཞིང་ཁམས་གང་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་ན་ ལྷ་གང་ཅན་པོ་ངོ་ཤེས་ན་དེ་རིས་
 འདྲན་འགོ་ནི་རེད་ཟེར་ནི་རེད། སར་ལ་སྣ་དང་ཡིས་ལ་ཐུམ་འགོ་ནི་རེད་ཟེར་ནི་རེད། ད་རང་ཡིན་ནེ་མ་ཤེས། ད་དེའི་སྣ་
 ཐམས་ཅད་རང་ལ་ཤར་ཁོ་ནི་རེད། རང་ཡིན་ནེ་བོ་མ་ཤེས། ད་སྣ་ཡིན་ནེ་བོ་མ་ཤེས། ད་ང་འདིའི་སྐྱབས་ནི་རེད་བསམ་ནས་
 དད་པ་འཐོག་མ་ཤེས། གཅིག་ཨ་དེ་འདྲ་ཡིས་ན་ སྐྱེད་རང་ཆེ་རེད་དེ་ སྐྱེད་ནས་ཕྱོས་འགོ་ནི་རེད། ཕྱོས་འགོ་རྒྱ་མ་ཟེད།
 ཕྱོས་སོང་ན་དེ་ནས་ད་ཕན་ཐོག་ནི་མ་རེད་ཟེར་རེད། དེ་རི་སྐྱེད་རི་སྐྱེད་མར་འགོ་ནི་མི་ཚོ་ཡོད་ནེ་མ་རེད་ཟེར་ཁོ་ནི་རེད། དེ་
 མེས་གསུང་རེད། ཞི་ཁྲོས་ཟེར་བའི་ནང་དོན་དེ་འདྲ་ཞེག་ཡིན་ནི་རེད། དེ་དེ་ཡིས་དུས་སྐབས་ཐད་གི་ད་ཞེ་དགུ་འདྲེད་
 དུས་ ད་ཞི་ཁྲོ་ངོ་སྒྲོད་དག་དག་ཡིས་ཁོ་ནི་རེད། ད་ཁྲོའི་སྐད་པ་དེའི་གཡས་ཕྱོགས་ན་ཅིག་ཡོད། སྐད་པའི་གཡོན་ཚོ་ན་
 གཅིག་ཡོད། དབུས་ན་གཅིག་ཡོད། ཤར་སྣ་ལུ་བྱང་དེ་མེས་རེས་ཟེར་ནས་དེ་དེ་ཁྲོད་ལ་ཤར་ནི་རེད་ཟེར། ལྷ་དེ་མེས་དེ་མེས་
 ཁྲོད་ཀྱི་རང་ལུས་རྒྱལ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར། རྒྱལ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཟེར་རྒྱ་བོ་ན་ཡོན་ནེ་རེད་ཟེར་ནི་རེད། རང་ལས་རྒྱལ་བའི་
 དཀྱིལ་འཁོར་མི་ལས་ཟེར་རྒྱ་བོ་རང་ལས་རྒྱལ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ ཞི་བ་བཞི་བཅུ་ཚུ་གཉིས། བྲི་གདོང་དུག་ཅུ་ཐམ་པ་རང་
 གི་ལས་པོ་ཡ་གནས་གསུངས་རེད། རང་རང་སོ་སོའི་གནང་བ་ཞེག་ཡིན་མ་གཏོགས་ཁ་ཁ་ཞེག་ན་སྣ་ཞེག་དང་ཁ་ཁ་ཞེག་ལ་
 འདྲེ་ཞེག་ཟེར་ནས་ཡོད་ནེ་མ་རེད་གསུངས་ཁོ་ནི་རེད། ད་དེ་ངོ་སྐྱད་ཁོ་ནི་རེད། ཞེ་དགུ་ཟེར་རྒྱ་བོ་འདོན་དུས།

English translation:

After a person passed away, before the third night a lama would do something called ‘*po ba*¹. When we talk about the one who does ‘*po ba*, it has to be a lama of great quality and merit. It can be a lama who is well-respected in your homeland. He has to be someone who you think would certainly help the dead and someone you trust. You have to invite at least three of this kind of qualified lama to do ‘*po ba*, one lama for each night, and three nights in total. The success of ‘*po ba* depends on the merit of the person who died, as well as his Dharma connection with the three lamas. If there is a good connection between the dead and the lamas, then the lamas are most likely to help the dead find his or her own ultimate destination. The destination of the dead also depends on his or her own connection to the abodes of Buddhas and Bodhisattva. The most likely destination will be the land of Amitanha, the western Buddhafield. This is the whole point of ‘*po ba* and it is very likely that you will reach there. If your ultimate destination is not the western Buddhafield, then you will end up in any abodes of Buddhas that you have strong connection with. Lamas will help you to reach those destinations; however, it also depends mostly on your own faith. The lamas have to [be] someone that the dead has faith in. The lamas have to be someone he or she had faith in and had a connection with when alive. If there is never

¹ ‘*Po ba* is a religious ritual a lama does that helps the dead to find his or her direction.

any connection between the dead and the lamas, then it might be hard for the lamas to help. However, only connection without faith won't help the dead either.

For instance if a parent or a child in a rich family dies, and if that family is diligent about doing all the funeral rituals for the dead, then they can invite as many lamas as they can find to do '*po ba*. And of course many monks will invite and they do '*po ba* together with the lamas. Often times, one lama leads and the rest follow. Within three days after the person dies, the family has to invite lamas to do the '*po ba* and at the same time you have to do the forty-nine day chant. *Thos grol*² is mainly about the supreme one hundred families of the peaceful and wrathful ones. The *Thos grol* chant of the treasure-finder *skar ma gling ba* will be prioritized, but there are also the *Thos grol* of treasure-finder *chos rgyal gling ba* and other *Thos grol*. So, what is *Thos grol*? It is when the forty-two peaceful deities and the sixty wrathful deities appear in front of you. All these deities live in one's body; forty-two peaceful deities live in one's heart. There are many blood vessels in your head and the forty-two peaceful deities live there originally. The sixty wrathful deities live in one's blood vessels of one's brain. After you die, all these deities will appear in front of you. The peaceful ones will appear in peaceful phase and while the wrathful ones will appear in wrathful phase. If you could recognize the peacefulness, perfectness and the fact that they exist in your own body, then you will be liberated immediately. You don't have to suffer from the fears of having been in the middle reaches and you don't have to go to hell, so you will go to the Buddha field that you have connection with. Whoever deity and gods you recognize among the forty-two deities, you will be liberated by them. However, if you cannot recognize that it's yourself, cannot recognize that those gods are appearing to you and cannot recognize the gods themselves, then you won't recognize the fact that you will save you. An uncertain fear will grow inside you, and then you will attempt to run away. Once you do that, you won't be helped and the situation is going to get worse. That is the meaning of *zhu khros*. When the lamas are doing the forty-nine day chant, they are basically introducing *zhu khros*. They will be telling you what is on the left side of your brain, what is on the right side of your brain, and what is in the center of your brain. They will show you the four directions. The gods that live in the mandalas of the five Buddha of your body, the forty-two peaceful deities and the sixty wrathful deities that live in your body will come appear to you. It is all your illusion to think there is something called gods and there is another thing called ghost. It is all illusion of our brain. Therefore, *zhu khros* is a way to illustrate that to the dead. That's what the forty-nine chant is all about.

About CultureTalk: CultureTalk is produced by the Five College Center for the Study of World Languages and housed on the LangMedia Website. The project provides students of language and culture with samples of people talking about their lives in the languages they use every day. The participants in CultureTalk interviews and discussions are of many different ages and walks of life. They are free to express themselves as they wish. The ideas

² Liberation through hearing

and opinions presented here are those of the participants. Inclusion in CultureTalk does not represent endorsement of these ideas or opinions by the Five College Center for the Study of World Languages, Five Colleges, Incorporated, or any of its member institutions: Amherst College, Hampshire College, Mount Holyoke College, Smith College and the University of Massachusetts at Amherst.

© 2013 Five College Center for the Study of World Languages and Five Colleges, Incorporated